

FORSVARSBYGG

EVENES FLYSTASJON OG HARSTAD/NARVIK LUFTHAVN

REGULERINGSPLAN MED KONSEKVENsutREDNING

Risiko- og sårbarhetsanalyse

Forsvarsbygg rapport [XXXX] |
12. desember 2018

EVENES FLYSTASJON OG HARSTAD/NARVIK LUFTHAVN

REGULERINGSPLAN MED KONSEKVENsutREDNING

Risiko- og sårbarhetsanalyse

RAPPORTINFORMASJON

Oppdragsgiver	Forsvarsbygg
Kontaktperson	Margrete Dahl
Rapportnummer	2018/[xxxx]

Forfatter(e)	ALM v/ Kai Lande og Kjell Lønne
Prosjektnummer	[xxxx]
Arkivnummer	[xxxx]
Dato	[Velg eller skriv dato]
Sett inn det dere trenger	

FORORD

Stortinget vedtok i 2009 innkjøp av F-35. Etter et omfattende utredningsarbeid vedtok Stortinget 14. juni 2012 at F-35 skal stasjoneres på Ørland. Fire av flyene skal stasjoneres på Evenes i en Quick Reaction Alert (QRA) base. Totalt antall tilstedeværende fly på basen vil variere over året avhengig av øvingsopplegg.

Stortinget vedtok 15. november 2016 Langtidsplanen for Forsvaret. Denne innebærer økt aktivitet ved Evenes flystasjon med blant annet å etablere de nye overvåkingsflyene Maritime Patrol Aircraft (MPA) og tilhørende aktivitet, baseforsvar, luftvern mm.

Til sammen innebærer Stortingets vedtak både en gjenopptagelse av Evenes som permanent militær flystasjon, og behov for en omfattende utbygging for å betjene de nye funksjonene på en hensiktsmessig og sikker måte.

Blant annet med bakgrunn i planstatus, Forsvarets nye behov og omfang, har Forsvarsdepartementet funnet det riktig og hensiktsmessig å foreslå revisjon av reguleringsplanen for Forsvarets del av planområdet. Forsvarsdepartementet ba i brev av 10. februar 2017 Forsvarsbygg om å utarbeide reguleringsplan med konsekvensutredning i henhold til Plan- og bygningsloven. På grunn av stram tidsplan og sakens kompleksitet besluttet Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) å gjennomføre planlegging og utredning etter Plan- og bygningslovens bestemmelser om statlig planprosess. Dette ble vedtatt i Kommunal- og moderniseringsdepartementet 28.03.2017. Berørte kommuner har stilt seg positive til bruk av statlig plan.

Planområdet omfatter også arealer eid av Avinor og private grunneiere. Arealene er inkludert i planområdet for avklaring av grensesnitt mot statlige behov i planprosessen. Forsvarsbygg har ansvaret for gjennomføring av planprosessen.

Forslag til reguleringsplan omfatter en beskrivelse av tiltaket (utbygging av flystasjonen/lufthavnen), et plankart og en utredning av konsekvenser av tiltaket i henhold til planprogram fastsatt av KMD 28.06.2018.

Planmaterialet består av:

- * planbeskrivelse med sammendrag av konsekvensutredning og forslag til avbøtende tiltak.
- * forslag til reguleringsplan bestående av plankart og reguleringsbestemmelser.
- * temarapporter som beskriver konsekvensene av tiltaket.

Foreliggende temarapport omfatter risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse). Analysen er utarbeidet for hendelser i fredstid. Temarapportene er utarbeidet på grunnlag av planprogrammet, og omhandler konsekvenser av den utbyggingen som er besluttet med antatt utvikling/tilflytting av nye funksjoner i løpet av utbyggingsfasen. Utredningen beskriver konsekvensen av tiltaket sammenliknet med dagens situasjon slik lufthavnen og flystasjonen framstår i dag.

Temarapportene og planmaterialet er utarbeidet i en åpen prosess der både omkringliggende kommuner, fagmyndigheter på regionalt nivå, ulike interessegrupper og enkeltpersoner har bidratt underveis.

I tillegg til lovpålagt medvirkningsprosess i forbindelse med fastsetting av planprogrammet har det vært holdt orienterende møter og åpne plandager om utredningsprogrammet i august

2017, samt samrådsmøter med kommunene Evenes, Skånland og Tjeldsund og Nordland og Troms fylkeskommuner, herunder også regionalt planforum i 2017 og 2018. Det er også gjennomført konsultasjoner med Sametinget og gjennomført møter reindrift og landbruksnæringen i kommunene.

Planarbeidet er gjennomført for Forsvarsbygg av konsulentgruppen ALM – Asplan Viak AS, LPO arkitekter og Multiconsult AS.

Oslo, desember 2018

Olaf Dobloug

Dir. Forsvarsbygg kampflybase

Innholdsfortegnelse

FORORD	3
1 SAMMENDRAG	6
2 INNLEDNING	7
3 METODE OG GJENNOMFØRING	8
3.1 Avgrensning av analysen	8
3.2 Kriterier for sannsynlighet og konsekvens	9
3.3 Gjennomføring av analysen.....	12
3.4 Sentrale begreper i ROS- analysen.....	13
4 OVERORDNET RISIKOSITUASJON OG ANSVAR FOR BEREDSKAP	14
5 BESKRIVELSE AV PLANOMRÅDET	16
5.1 Tiltaksbeskrivelse	16
5.2 Sårbarhet i området.....	16
5.3 Relevante forhold i overordnet ROS-analyse	17
6 UØNSKEDE HENDELSER	18
7 VURDERING AV RISIKO OG SÅRBARHET	20
8 OPPSUMMERING AV RISIKO	35
8.1 Risiko for liv og helse.....	35
8.2 Risiko for stabilitet	36
8.3 Risiko for materielle verdier	37
8.4 Konklusjoner.....	38
8.4.1 Anleggsfasen	38
8.4.2 Driftsfasen.....	38
8.4.3 Samordnet beredskapsplanlegging	39
8.4.4 Anbefalinger.....	39
9 VEDLEGG	41
10 KILDER	42

1 SAMMENDRAG

Utarbeidelse av risiko – og sårbarhetsanalyse (ROS – analyse) ved reguleringsplaner for utbygging er lovpålagt. Formålet er å gi grunnlag for å forebygge risiko for skade og tap av liv, helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv.

I ROS-analyse for reguleringsplaner skal hendelser i anleggsfasen bare tas med i den grad de samme forhold også vil gjelde for driftsfasen. De er identifisert tre hendelser som medfører behov for tiltak og i begge faser:

- Brann i anleggsfasen. Brann i anleggsfasen vurderes som sannsynlig og kan potensielt være svært alvorlig, og det vil være nødvendig med tiltak blant annet i forhold til bygg hvor mange mennesker oppholder seg samtidig, anleggshotellet og anleggskontorer. Disse bør registreres som særskilte brannobjekter med krav til branntilsyn.
- Liten økning i behov for helsetjenester, både i anleggs- og driftsperiode.
- Svikt/overbelastning i avløpsnettet, både i anleggs og driftsperiode.

Forsvarsektoren har ansvar for å gjennomføre risikoreducerende tiltak knyttet til risikoforhold i utbygging og drift av flystasjonen. Kommunalt brannvesen har et særlig ansvar for brannforebygging og slukking. Enkelthendelser og aktuelle tiltak er omtalt i analysen.

ROS – analysen har identifisert et særskilt behov for samordning og oppfølging av lokalt beredskapsarbeid, og det gis noen anbefalinger knyttet til videre arbeid:

- Aktuelle personer i Evenes kommune sikkerhetsklareres til tilstrekkelig nivå. Ansvarlig for dette er Evenes kommune i samarbeid med beredskapsavdelingen hos Fylkesmannen.
- Evenes kommune må ha fokus på sin rolle i beredskapsarbeidet, herunder supplere/revidere den kommunedekkende ROS – analysen.
- Det er behov for et tydelig fokus på samordning mellom alle aktører med beredskapsansvar. Evenes kommune bør, med bakgrunn av de oppgaver kommunen har i beredskapsarbeidet, sørge for at beredskapsarbeidet er tilstrekkelig samordnet.

2 INNLEDNING

Hensikten med ROS-analyser er å bidra til den enkeltes trygghet for liv, helse og eiendom, og å bidra til å ivareta samfunnets evne til å fungere teknisk, økonomisk og institusjonelt, og hindre en utvikling som truer viktige forutsetninger for dette (DSB 2017).

Det stilles krav til risiko- og sårbarhetsanalyse i alle planer for utbygging etter plan- og bygningsloven, jf. Pbl. §4-3.

3 METODE OG GJENNOMFØRING

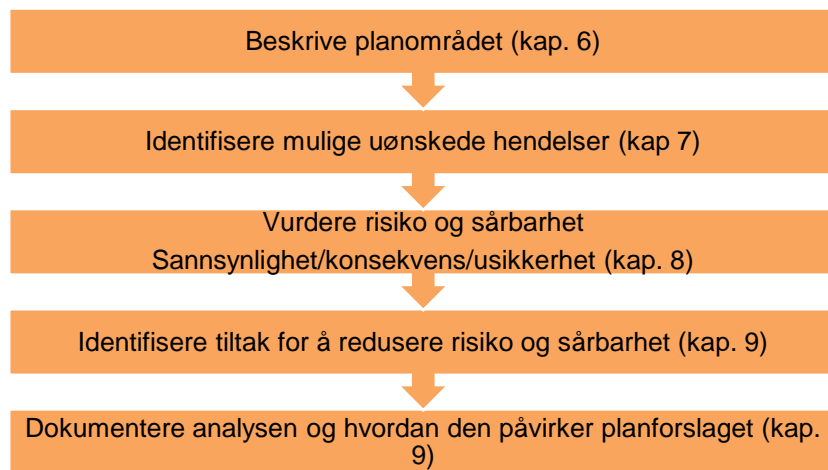
3.1 Avgrensning av analysen

ROS-analysen omfatter:

- Risiko- og sårbarhetsforhold som er vesentlig for å ivareta samfunnssikkerhet
- Forhold i omkringliggende områder som kan få konsekvenser for samfunnet
- Mulige konsekvenser av utbyggingen for omkringliggende områder
- Endringer i risiko- og sårbarhetsforhold som følge av planlagt utbygging
- Risiko- og sårbarhetsforhold i kombinasjon, herunder vurdering av endrede konsekvenser når det legges klimapåslag for relevante naturforhold
- Vurderinger av om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å vurdere risiko og sårbarhet, eller om ROS-analysen må følges opp gjennom nærmere kartlegginger.

ROS-analysen omhandler permanent fase, etter gjennomføring av plan. Forhold i anleggsfase er regulert gjennom annet regelverk, blant annet byggherreforskriften, og det er forutsatt her at dette regelverket følges. Hendelser i anleggsfasen analyseres derfor ikke i denne ROS-analysen med mindre det kan gi virkninger etter anleggsfasen. Forhold innad i bygninger er forutsatt ivaretatt gjennom kravene i TEK17. Enkelte virksomheter har krav til egen virksomhets-ROS.

Analysen er gjennomført i fem trinn i tråd iht. metodikk som er beskrevet i DSBs veileder for ROS-analyser (2017). En oversikt over disse trinnene og i hvilke deler av rapporten de er ivaretatt er presentert under.

Figur 1: Trinnene i ROS-analysen (Bearbeidet etter DSBs veileder 2017).

Beskrivelsen av planområdet i kapittel 6 gir et bakteppe for å **identifisere mulige uønskede hendelser**. Planområdebeskrivelsen inneholder blant annet gjennomgang av overordnet ROS-analyse, vurdering av om det finnes kritiske samfunnsfunksjoner i nærheten, viktige terrengformasjoner med betydning for naturfarer, etc. I beskrivelsen er vedlegg 2 i DSB sin veileder gjennomgått.

Evenes flystasjon er ikke, og skal ikke være, allment tilgjengelig område. Området er sikret med perimetersikring som omfatter blant annet inngjerding av området og adgangskontroll. Dette innebærer at det i utgangspunktet bare vil foregå aktiviteter innenfor området tilknyttet

Forsvarets tilstedeværelse. Veier innenfor basen er private, men offentlige trafikkregler gjelder. Øvrig infrastruktur (som el, tele, vann, og avløpsanlegg) er eid og driftet av Forsvaret, og offentlig avløpsledning betjener området. Alle virksomheter som ligger innenfor det sikrede området er en del av Forsvaret eller er tjenesteleverandører til Forsvaret. Alt personell innenfor ytre gjerde er underlagt virksomhetenes interne regelverk som blant annet regulerer forhold vedrørende sikkerhet og HMS. Virksomhetsrisiko som ikke antas å berøre samfunnet for øvrig, men ha karakter av HMS-relatert forhold, omfattes ikke av denne analysen.

I denne ROS-analysen ansees området som er planlagt innenfor perimetersikring som ett analyseobjekt med mange virksomheter knyttet til seg. Analysen har som hovedmål å identifisere risikoforhold knyttet til objektet som kan påvirke objektets omgivelser og samfunnet, samt eventuelle hendelser som kan påvirke planområdets funksjon og utforming.

Beslutning om valg av plassering av ny kampflybase er gjort ved Stortingets vedtak av langtidsplan for Forsvaret, Et forsvar for vår tid, Prop. 73 S (2011-2012). ROS – analysen skal dermed ikke påvirke lokaliseringen, men kan gi innspill til utforming av basen. Den indre organiseringen av flystasjonen er under prosjektering hvor en rekke hensyn og krav er veid opp mot hverandre, herunder også hensyn og krav som er underlagt beskyttelse iht sikkerhetslovgivningen.

Det foreligger risikoanalyser, sikkerhetsvurderinger og beredskapsanalyser vedrørende Evenes flystasjon som er gradert iht sikkerhetslovgivningen. Innholdet i denne ROS-analysen har en detaljering som gjør at den kan være et offentlig tilgjengelig dokument.

Det er utarbeidet konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven i forbindelse med reguleringsplanen for området. I konsekvensutredningen er planlagte virkninger av tiltaket beskrevet. Planlagte virkninger på naturområder, kulturmiljø mv. som er beskrevet i konsekvensutredningen vurderes ikke i risiko – og sårbarhetsanalysen, men det henvises til konsekvensutredningen som også beskriver avbøtende tiltak.

3.2 Kriterier for sannsynlighet og konsekvens

Identifiserte mulige uønskede hendelser er nærmere vurdert med hensyn til sannsynlighet, konsekvenser, risiko og usikkerhet. Denne vurderingen er presentert i et analyseskjema for hver av de aktuelle hendelsene. Vurdering av eksisterende risikoreduserende barrierer og områdets/objektets evne til motstand (sårbarhetsvurdering) inngår i vurdering av sannsynlighet og konsekvens.

Sannsynlighet for uønsket hendelse fastsettes som enten lav, middels eller høy ved bruk av kategoriene i tabellen under.

Tabell 3-1: Sannsynlighetskategorier

SANNSYNLIGHET	TIDSINTERVALL	SANNSYNLHET PR. ÅR
Høy	Oftere enn 1 gang i løpet av 10 år	> 10 %
Middels	1 gang i løpet av 10-100 år	1-10 %

Lav	Sjeldnere enn 1 gang i løpet av 100 år	< 1%
-----	--	------

Konsekvens for uønsket hendelse fastsettes ved bruk av følgende matrise:

Tabell 3-2: Matrise for fastsetting av konsekvens

KONSEKVENSVURDERING			
	Konsekvenskategorier		
Konsekvenstyper	Høy	Middels	Små
Liv og helse	Ulykke med dødsfall eller personskade som medfører varig mén; mange skadd	Ulykke med behandlingskrevende skader	Ingen alvorlig/få/små skader
Stabilitet	System settes varig ut av drift.	System settes ut av drift over lengre tid	Systembrudd er uvesentlig
Materielle verdier	Uopprettelig skade på eiendom	Alvorlig skade på eiendom	Uvesentlig skade på eiendom

Risiko er et produkt av sannsynlighet og konsekvens. I analyseskjemaet for de aktuelle hendelsene synliggjøres risiko i kategoriene grønn, gul og rød iht. risikomatriken i tabell 5. For hendelser i røde områder er risikoreduserende tiltak påkrevd, for hendelser i gule områder bør tiltak vurderes, mens hendelser i grønne områder innebærer en akseptabel risiko.

Tabell 3-3: Risikomatrike

SANNSYNLIGHE T	KONSEKVENNS		
	Små	Middels	Høy
Høy			
Middels			
Lav			

Det understrekes at det alltid vil være en grad av **usikkerhet** knyttet til risikovurderingen. Tilgang på relevant kunnskapsgrunnlag, i form av f.eks. statistikk og erfaring fra tilsvarende situasjoner, vil påvirke usikkerhet. For en del type hendelser, inkludert hendelser der sannsynlighet påvirkes av klimaendringer, vil det også være usikkerhet knyttet til hvorvidt historiske data kan overføres til framtidig sannsynlighet. Mangel på kunnskapsgrunnlag og

andre forhold som medfører usikkerhet er beskrevet i skjemaet for analyse av risiko for aktuelle hendelser.

På bakgrunn av risiko- og sårbarhetsvurderingen identifiseres **risikoreduserende tiltak**. I tilfeller hvor det er hensiktsmessig kobles aktuelle tiltak med den juridisk bindende delen av reguleringsplanen (plankart og bestemmelser).

Risikovurdering av naturhendelser av typen *flom, stormflo og skred*, er gitt spesielle regler gjennom **Byggteknisk forskrift (TEK17)**, kapittel 7. Utgangspunktet er at byggverk skal plasseres og utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet mot skade eller vesentlig ulempe fra naturpåkjenninger. Også endringer i forutsetninger for skade for eksisterende bebyggelse skal vurderes (jf. TEK 17, §7-1).

Risiko for denne type naturhendelser regnes som aktuell dersom planområdet faller innenfor NVE sine landsdekkende aktsomhetskartlegginger eller dersom andre egenskaper ved terreng og løsmasseforhold tilsier skred- eller flomfare i området. På reguleringsplannivå skal det utarbeides faresonekart av personer med dokumentert kompetanse innen aktuelt fagområde. I enkelte områder og kommuner kan det allerede være utarbeidet områdevis faresonekart forut for reguleringsplanarbeidet.

TEK17 opererer med begrepet sikkerhetsklasser. Dette innebærer at det aksepteres ulik sannsynlighet for hendelser etter byggets/byggeområdets funksjon. Utbyggingsområdene deles inn i:

- Sikkerhetsklasse 1 – byggverk/område med lite personopphold og små økonomiske eller andre samfunnsmessige konsekvenser, f.eks. garasjer, lagerbygg etc.
- Sikkerhetsklasse 2 – mindre byggeområder for normalt personopphold, f.eks. bolig, fritidsbolig, skole, barnehage, kontor-/industribygg, etc. Inntil normalt opphold for 25 personer.
- Sikkerhetsklasse 3 – større byggeområder for normalt personopphold (>25 personer), samt byggverk for særlig sårbare grupper av befolkningen (f.eks. sykehjem), beredskapsressurser (f.eks. brannstasjon, politistasjon etc), og avfallsdeponier som gir forurensningsfare ved oversvømmelse.

Sikkerhetsklassen innebærer krav til hvilken faresone byggeformålet maksimalt kan plasseres innenfor. For eksempel vil boliger kunne plasseres i faresone for 1000-årsflom, men ikke i faresone for 200-årsflom.

Tabell 6: Sannsynlighetsvurdering for flom og stormflo

Sikkerhetsklasse	Maksimalt tillatte faresone - Flom/stormflo	Maksimalt tillatte faresone – Skred
1	Utenfor 20-årsflom	Utenfor sone for 100-årsskred
2	Utenfor 200-årsflom	Utenfor sone for 1000-årsskred
3	Utenfor 1000-årsflom	Utenfor sone for 5000-årsskred

Bygninger/byggeformål som faller innenfor en ikke akseptert faresone for sikkerhetsklassen blir vurdert som «rød» (uakseptabel) risiko. Risikoen må da senkes, enten ved hjelp av sikringstiltak, eller ved å flytte byggeformålet utenfor faresonen. Bygninger/byggeformål som faller utenfor aktuell faresone, men fortsatt er utsatt for uønskede hendelser, blir vurdert som «gul» eller «grønn» risiko etter en faglig vurdering.

Som siste trinn **dokumenteres** analysen. Dette gjøres ved bruk av risikomatriser som synliggjør risiko for enkelthendelser som et produkt av sannsynlighet og konsekvens. Det presenteres en matrise for hver av konsekvenskategoriene (liv og helse, stabilitet og materielle verdier). Forslag til risikoreduserende tiltak oppsummeres.

3.3 Gjennomføring av analysen

Forut for gjennomføring av analysen ble det innhentet innspill til analysen fra sektorer i Evenes, Skånland og Tjeldsund kommuner og representanter fra AVINOR, Politi, Forsvaret og Forsvarsbygg. Disse innspillene er vurdert i forbindelse med utarbeidelse av rapport og tatt med i rapporten i den grad innspillet er vurdert å være en aktuell hendelse som representerer ett risiko – eller sårbarhetsforhold.

Selve analysen er gjennomført som et dagsseminar med gjennomgang i plenum, med etterfølgende rapportering. Trinn 1 og 2 (jfr. figur 3-1) ble gjennomført i plenum ved at elementer i tiltaket, formålet med analysen og vurderingskriterier ble presentert for deltakere samt forslag til risikomatrise for ROS-analysen. Trinn 3 og 4 ble gjennomført i av dagsseminaret. Deltagerne på dagsseminaret har hatt anledning til å komme med innspill til rapporten før ferdigstilling av rapporten.

Analyseprosessen er styrt og rapportert av ALM ved Kai Lande og Kjell Lønne.

Følgende har deltatt i innledende analyseprosess:

- Fra Evenes kommune: Stein-Even Fjellaksel, Beate Stellander
- Skånland kommune: Vidar Nygård, Liv Marit Torbergsen, Jan Egil Stranes, Eirik-Ivan Berntsen, Ove Frantzen
- Evenes/Tjeldsund kommune: Mads R.S. Tollefsen
- Avinor: Reidar Karlsen
- Politiet: Anne Katrine Rambøl, Ben-Inge Eriksen, Jannike D. Dyrhaug,
- Forsvaret: Kristian Holand, Rune Arntzen, Ron Torbjørnsen, Hans Georg Indresland, Vilde Mari Horven
- Forsvarsbygg: Kristian Hyllestad, Ann-Karin Bergersen

3.4 Sentrale begreper i ROS- analysen

Definisjoner av sentrale begreper i ROS-analysen

Eksisterende barrierer	Barrierer som begrenser sannsynlighet og/eller konsekvens for en uønsket hendelse. F.eks. flomvoll.
Konsekvens	Følge av at en hendelse inntreffer
Risiko	Produkt av sannsynlighet og konsekvens for en uønsket hendelse
Risiko-reducerende tiltak	Tiltak som reduserer sannsynlighet eller konsekvens for en uønsket hendelse.
Sannsynlighet	Uttrykk for hvor trolig en hendelse er og for hvor ofte den opptrer.
Stabilitet	Innebærer en vurdering av eventuelle forstyrrelser i dagliglivet på grunn av svikt i kritiske samfunnsfunksjoner og manglende dekning av behov hos befolkningen.
System	Viktige samfunnsfunksjoner og offentlig infrastruktur. F.eks. fysisk teknisk infrastruktur, varslingssystemer og elektronisk infrastruktur.
Sårbarhet	Evne til å motstå virkninger av en uønsket hendelse (høy sårbarhet er det motsatte av robusthet). F.eks. kapasitet til å håndtere overvann.
Usikkerhet	Vurdering av kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for ROS-vurderingen.

4 OVERORDNET RISIKOSITUASJON OG ANSVAR FOR BEREDSKAP

Fylkesmennene i Nordland og Troms har utarbeidet regional ROS-analyse for sine respektive fylker. Hendelser som vil gi spesielt store konsekvenser for disse fylkene er:

- Naturhendelser som medfører brudd i kritisk infrastruktur (strøm, mobilnett, samt vei og jernbane)
- Pandemi
- Terrorisme
- Strømbrudd på mer enn 3 dager, eller langvarig strømrasjonering
- Hendelser som utløser behov for masseevakuering
- Hendelser som krever at pasienter må renses før de tas inn til behandling
- Omfattende oljesøl og forurensning av sjøområder og kysten

Nordland:

Epidemi/pandemi, svikt i kritisk infrastruktur (strøm, ekom og transport) og akutt forurensning i sjø er blant de områdene som analysen finner har størst risiko for innbyggerne i Nordland.

Ut fra det totale risikobildet har sju oppfølgingsområder med konkrete tiltak blitt tatt inn i en fireårig oppfølgingsplan som skal oppdateres årlig. Fylkes ROS med oppfølgingsplan gir dermed et felles risikobilde for Nordland og er en felles plattform for samarbeidet på regionalt nivå, blant annet i regi av fylkesberedskapsrådet.

Et nytt område i analysen er tilsiktede uønskede hendelser, som ser nærmere på tre scenarier; «Terrorangrep i Nordland», «Alvorlig voldshendelse i utdanningsinstitusjon» og «Sikkerhetspolitisk krise i nord». Analysen inneholder også sårbarhetsvurderinger for 10 ulike og kritiske samfunnsfunksjoner og ser på hvordan disse kan bli påvirket i en krise.

Troms:

Pandemi, radikaliserings og terrorisme, fjellskred, sperret veg, skipsulykker ved Skjervøy, langvarig strømbrudd, snø- og sørpeskred og cyberangrep mot ECOM er de områder som analysen finner har størst risiko for innbyggerne i Troms.

Fylkesmannens oppfølgingsplan har spesifikke tiltak for oppfølging av punktene ovenfor.

Evenes og Skånland kommuner har etablert beredskapsplaner på overordnet nivå. Dette omfatter plan for kriseledelse, smittevern, atomberedskap og akutt forurensning og planer for ulike sektorer.

Evenes kommunes ROS-analyse ble utarbeidet i 1998, men regnes fortsatt som like aktuell. Det fokuseres på følgende risiko-områder: bussulykker, ulykke med farlig gods, brann i offentlige bygninger, skogbrann, forlis og drukning, eksplosjon.

Skånland kommunes helhetlige ROS-analyse ble revidert i 2017. Det fokuseres på følgende risikoområder: Atomulykke, ekstremvær, storbrann ved institusjon og epedemi, dernest skipsulykker, skog- og lynngbrann, skoleskyting og dataangrep.

Kommunene har et generelt ansvar for befolkningens sikkerhet i krisesituasjoner, og har ansvar for helhetlig beredskapsplanlegging. I akutte situasjoner har kommunen primært ansvaret for vern av materielle verdier, mens politiet har ansvaret for befolkningens liv og helse. Politiets plikt til krisehåndtering er hjemlet i politiloven § 27 som sier: «Det tilligger politiet å iverksette og organisere redningsinnsats der menneskers liv eller helse er truet, hvis ikke en annen myndighet er pålagt ansvaret.»

I henhold til forskrift om kommunal beredskapsplikt (ikraft 7.10.2011), jf. sivilbeskyttelsesloven §§ 14 og 15, skal kommunen være forberedt på å håndtere uønskede hendelser, og skal med utgangspunkt i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse utarbeide en overordnet beredskapsplan. Beredskapsplanen skal blant annet inneholde plan for kommunes kriseledelse, en varslingsliste over aktører som kan ha en rolle i kommunens krisehåndtering, en ressuroversikt som skal vise hvilke ressurser kommunen selv har til rådighet og hvilke ressurser som er tilgjengelige hos andre aktører, evakueringsplaner, plan for befolkningsvarsling og plan for krisekommunikasjon.

Enkelte sektorlover gir kommunene et særlig beredskapsansvar. Etter forurensningsloven § 43 skal kommunene f.eks. sørge for beredskap mot større tilfeller av akutt forurensning som ikke dekkes av privat beredskap.

5 BESKRIVELSE AV PLANOMRÅDET

5.1 Tiltaksbeskrivelse

Evens flystasjon skal være én av Luftforsvarets to beskyttede hovedbaser (i tillegg til Ørland). Den skal også være Luftforsvarets hovedbase for maritime luftoperasjoner.

Følgende enheter er planlagt lokalisert på Evenes flystasjon:

- QRA (Quick Reaction Alert) med 4 fast stasjonerte F-35 fly hvorav 2 i beredskap etableres i 2021. Totalt antall tilstedeværende fly på basen vil variere over året avhengig av øvingsopplegg.
- MPA (Maritime Patrol Aircraft) med 5 fast stasjonerte overvåkingsfly (P8A) ankommer sommer 2022
- Luftvern og baseforsvar med hundekennel
- Støttefunksjoner til disse etableres etter behov

Det er i dag ikke fasiliteter for MPA på Evenes. Det er behov for å etablere nybygg med verkstedhangarer, vaskehall, verksteder, lager og kontorer.

Etablering av QRA-base for F-35 på Evenes medfører behov for nye lokaler for beredskapsmannskap. Flyene kan benytte eksisterende anlegg som sheltere og interne taxebaner. Eksisterende anlegg planlegges fornyet.

For luftvern vil eksisterende anlegg innenfor og utenfor flystasjonen benyttes, og det foreligger så langt ikke planer om å utvide disse. Eventuelt langtrekkende luftvern vil bli avklart i egen konseptvalgutredning tidligst i 2020.

Flystasjonen vil bli sikret med et ytre perimeter/stasjonsgjerde. Det vil også bli gjennomført fysiske og elektroniske sikringstiltak.

Det planlegges etablert fellesfunksjoner for flystasjonen som blant annet omfatter basestøttefunksjoner og administrative bygg, samt kvarter for ansatte og forlegninger mannskaper. Eksisterende forlegninger fornyes, i tillegg er det anslått behov på 6500 m² nye forlegninger.

Foreliggende planer tilsier 500 fast ansatte og 300 mannskaper på flystasjonen, men i arealplanleggingen vil en dimensjonere for inntil 1000 personer.

Etablering av de nye maritime overvåkingsflyene (P8A) på Evenes flystasjon og overflytting av tilhørende funksjoner fra Andøya til Evenes, vil sammen med stasjonering av F-35 fly innebære om lag 65 000 m² nybygg og byggfornyelse (EBA) for å ivareta de nye funksjonene.

5.2 Sårbarhet i området

Planområdet ligger ikke slik til at det vil være spesielt utsatt for jord- eller snøskred, eller flom /oversvømmelser. Planområdet er omgitt av vassdrag vernet mot utbygging/oppdemming. Omgivelsene er ellers preget av naturområder, dels vernet etter lov om naturvern. Mulige konsekvenser og avbøtende tiltak for å ivareta verneformålene er beskrevet i egen temarapport.

Selve planområdet er i stor grad utbygget med baneanlegg for sivile og militære fly, terminalanlegg, hangaranlegg verksteder, lager, vedlikeholdsbygg, forlegninger og administrative bygg, veier og plasser. Mesteparten av grunnen er jordoverdekket berggrunn.

5.3 Relevante forhold i overordnet ROS-analyse

Følgende relevante sårbarhetsforhold for planområdet fremgår av kommunenes overordnede ROS-analyser:

- Naturhendelser som medfører brudd i kritisk infrastruktur (strøm, mobilnett, vei)
- Strømbrudd på mer enn 3 dager, eller langvarig strømransjering

6 UØNSKEDE HENDELSER

Sjekkliste for risiko og sårbarhetsforhold (vedlegg 1) er benyttet for identifisering av mulige uønskede hendelser. Det er også lagt til grunn en faglig skjønnsmessig vurdering av hendelser som er relevante for området. I denne analysen er i tillegg følgende kilder lagt til grunn for identifisering av uønskede hendelser:

- Oppstartsmøte med kommunen
- Fareidentifikasjonsmøte i prosjektgruppa
- Møte med blålysetater
- Gjennomgang av overordnet ROS-analyse

Oversikt over hendelser som er vurdert som relevante for planområdet er oppsummert i tabellen under med kortfattet begrunnelse og kilde for vurderingen.

Nr	Hendelse	Begrunnelse	Kilde
1	Økt risiko for sivilt naboskap	Ny tilstedeværelse av nasjonalt viktige militære funksjoner – tilsiktede, uønskede handlinger med følger for sivilt samfunn	
2	Anslag mot sivile mål f.eks. flyterminalen	Handlinger mot sivile mål kan beslaglegge kapasitet i Forsvaret (sette de ut av spill)	
3	Sabotasje mot sivil infrastruktur	Sabotasje mot strøm- og vannforsyning kan sette samfunn ut av spill	
4	Manglende kapasitet i sivilt brannberedskap	Ikke fast kasertering av brannmannskap i kommunene. BRP Evenes kan kalles opp, i første rekke kapasitet til å slukke flybrann. Forsvar og Avinor samarb. Befolkningsøkning krever bedre beredskap Aktuelt med sivilt /militært samarbeid. Spørsmål om tilstrekkelig kapasitet og koordinering av kapasiteter	
5	Flyulykke	Flere fly i lokalt luftrom samtidig. Øvingsrunder, samtidig med inn- og utflyvning.	
6	Akutt forurensning	Oppbevaring, bruk og transport av farlige stoffer, olje/fuel	
7	Manglende kapasitet i helsetilbud	Både anleggs- og driftsperiode innebærer en større befolkning som skal betjenes ved skade og sykdom.	

		Anleggsvirkosomhetene kommer først og kan medføre flere akutt-tilfeller. Større sykdomsutbrudd.	
8	Vannforsyning svikt i leveranse	Offentlig vannforsyningsnett er antatt sårbart. Kan også være kritisk faktor for slokkevann ved brann for sivilt samfunn	
9	Svikt i offentlig avløpsanlegg	Avløp og overvann går til samme fellesledning. Belastning er nær kapasitetsgrense	
10	Strømforsyning - svikt	Svikt i offentlig forsyningsnett, eller utilsiktet produksjonsstans	
11	Negativ påvirkning av nære militære installasjoner og lagre	Stråling, radioaktiv stråling, kjemisk påvirkning	
12	Økning i trafikkulykker (anleggsperiode)	Økt transport i anleggsperiode, tungtransporter/ materialleveranse. Mangler anlegg for myke trafikanter. Også langs fylkesveier (722).	
13	Ulykker i fbm økt militær trafikk på lokalveier (driftsperiode)	Mangler anlegg for myke trafikanter	
14	Ulykker med farlig gods	Begrenset kjennskap til behandling av ulike stoffer i fht drikkevannskilder, sivile funksjoner, bosteder. Radioaktive stoffer. Transport av ammo	
15	Sensitiv info på avveie	Offentlig saksbehandling og oppbevaring av informasjon som kan bli utsatt for etterretning, herunder kartinfo. Åpen IT- og telekommunikasjon kan bli «Hacket»	

7 VURDERING AV RISIKO OG SÅRBARHET

Risikovurdering for hendelser som er identifisert som aktuelle i kapittel 7 er presentert ved bruk av skjema fra DSBs veileder for ROS-analyser (2017). Forslag til risikoreduserende tiltak i reguleringsplanen, eller annen form for oppfølging, er beskrevet nederst i skjemaet for hver hendelse.

Tabell 4: Analyseskjema for uønsket hendelse.

NR. 1, 2 og 3		UØNSKET HENDELSE: Anslag mot sivilt naboskap			
Beskrivelse	Ny tilstedeværelse av nasjonalt viktige militære funksjoner – tilsiktede, uønskede handlinger med følger for sivilt samfunn, eller rettet mot sivilt samfunn, sivile funksjoner				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet	Omfatter bla. etterretning, sabotasje, terror. Alvorlige handlinger som sabotasje og terror er lavfrekvenshandlinger som skjer svært sjeldent og det finnes lite datagrunnlag for å anslå hvor stor sannsynlighet det er knyttet til slike handlinger. En identifisert vilje eller kapasitet til å gjennomføre alvorlige handlinger kan medføre utrygghet uten at handlingen gjennomføres. Det foreligger nasjonale trusselvurderinger som oppdateres ved endringer i trusselbildet. Risikovurdering vil derfor måtte knyttes til det aktuelle trusselbildet. Generelt vil sannsynligheten for anslag være lav så lenge sikkerhetsmyndighetene ikke endrer trusselbildet.				
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
			X		
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse	X				
Stabilitet	X				
Materielle verdier	X				
Risikoreduserende tiltak	Etterretning, overvåking. Pågår kontinuerlig				

NR. 4A UØNSKET HENDELSE: Brann Forsvarets område anleggsperiode					
Beskrivelse	Brann Forsvarets område anleggsperiode				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet	Brannstatistikk. Utbygging av Evenes flystasjon med for mangfoldig virksomhet øker brannrisiko. Pr. i dag ikke egen brannberedskap på Evenes flystasjon. Brannberedskap i kommunene er basert på tilkalling av mannskap.				
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
	x				
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse		x			
Stabilitet		x			
Materielle verdier		x			
Risikoreduserende tiltak	<p>Både Forsvarsbygg og entreprenørene har egne SHA¹-rutiner og – ansvarlige. BRP² Evenes kan kalles opp av kommunene, men deres fokus er primært rettet mot flybrann. Entreprenører har eget førstelinjeansvar ved brann og skal følge avtalte rutiner.</p> <p>Forsvarsbygg må avtale med AVINOR og Evenes kommune om ansvar og rutiner ved brann.</p>				

¹ SHA- Sikkehet, helse og arbeidsmiljø
² BRP – Brann, redning og Plasstjeneste

NR. 4B UØNSKET HENDELSE: Brann Forsvarets område driftsperiode					
Beskrivelse	Brann i militære bygg og anlegg.				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet	Brannstatistikk. Militær virksomhet på Evenes flystasjon med 800 ansatte/mannskaper øker brannrisiko. Pr. i dag ikke egen brannberedskap på Evenes flystasjon. Brannberedskap i kommunene er basert på tilkalling av mannskap. Befolkningsøkning krever bedre beredskap.				
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
	x				
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse		x			
Stabilitet		x			
Materielle verdier		x			
Risikoreducerende tiltak	BRP Evenes kan kalles opp av kommunene, men deres fokus er primært rettet mot flybrann. Forsvaret er avhengig av rask respons for å sikre verdier og avgrense konsekvenser ved brann. Egen beredskap nødvendig, særlig fordi sivil brannvesen neppe vil ha tilstrekkelig responstid. Egen beredskap må være et førstelinjetiltak. Beredskap og ressurser bør koordineres med AVINOR. Sivil /militært samarbeid må vurderes for å bedre både militær og sivil beredskap.				

NR. 4C UØNSKET HENDELSE: Brann utenom Forsvarets område					
Beskrivelse	Brann i sivile bygg anlegg.				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet	Brannberedskap i kommunene er basert på oppringing av mannskap. Befolkningsøkning krever bedre beredskap.				
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
	x				
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse		x			
Stabilitet		x			
Materielle verdier		x			
Risikoreduserende tiltak	BRP Evenes kan kalles opp av kommunene, men deres fokus er primært rettet mot flybrann. Sivilt /militært samarbeid bør vurderes for å bedre både militær og sivil beredskap.				

NR. 5 UØNSKET HENDELSE: Flyulykke					
Beskrivelse	Økt flyaktivitet øker risiko for ulykker. Øvingsrunder med avgang og landing får større omfang enn tidligere				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet	Statistikk				
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
			x		
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse	x				
Stabilitet			x		
Materielle verdier		x			
Risikoreduserende tiltak	Flyvedlikehold følger strenge rutiner. Flytårn overvåker og styrer både sivil og militær flytrafikk Ingen nye tiltak				

NR. 6 UØNSKET HENDELSE: Akutt forurensning					
Beskrivelse	Akutt forurensning ved uhell, trafikkuhell, akutt lekkasje				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet	Størst fare ved uhell med farlig gods. Manglende kunnskap om farlig gods, kjemiske stoffer og håndtering				
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
		x			
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse			x		
Stabilitet			x		
Materielle verdier		x			
Risikoreduserende tiltak	Fuelanlegg på lufthavn og flystasjon sikres med oppfangingsystemer og beredskapsopplegg. Forebygging av trafikkulykker med farlig gods; generell sjåføropplæring, kjøretøykontroller. Styrking av brann- og redningsberedskap i kommunene bør vurderes.				

NR. 7 UØNSKET HENDELSE: Akuttbehov for helsetjenester					
Beskrivelse	Antall arbeidsplasser/tilstedeværende på Evenes flystasjon øker med 800 ansatte og mannskaper. Behovet omfatter både skade og større sykdomsutbrudd.				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet	SHA-arbeidet er godt innarbeidet med rutiner i Forsvarssektoren, både i anleggs- og driftsfase. Erfaringer tilsier få hendelser som vil belaste de sivile helsetjenester med behov for akutt hjelp.				
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
	x	x			
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse		x			
Stabilitet			x		
Materielle verdier			x		
Risikoreduserende tiltak	Forsvaret skal etablere egen helseberedskap/sykestue. Dette skal dekke ansatte og mannskaper på flystasjonen i driftsperioden. Det sivile samfunnet vil i liten grad bli berørt av et økt behov.				

NR. 8 UØNSKET HENDELSE: Brudd i vanntilførsel					
Beskrivelse	Offentlig vannforsyningsnett er sårbart. Brudd i hovednett kan forårsake stans i vannforsyning.				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet	Erfaringer, Vedlikeholdsrutiner, tilstandsvurderinger				
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
		x			
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse			x		
Stabilitet			x		
Materielle verdier			x		
Risikoreduserende tiltak	Kontroll og vedlikehold av forsyningsnettet. kommunal oppgave Tilstrekkelig reservevannreservoar tilgjengelig på flystasjonen. Ingen spesielle tiltak				

NR. 9 UØNSKET HENDELSE: Svikt i offentlig avløpsanlegg					
Beskrivelse	Overvann og avløpsvann på Evenes lufthavn/flystasjon går i fellesledning til resipient (Oføttjorden). Kapasitetssvikt?				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet	Offentlig avløpsledning fra Evenes Lufthavn/flystasjon og ned til Oføttjorden har dårlig kapasitet. Ledningen trenger vedlikehold. Økt belastning ved Forsvarets etablering på flystasjonen innebærer behov for utbedring.				
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
	x				
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse			x		
Stabilitet			x		
Materielle verdier		x			
Risikoreduserende tiltak	Utskifting av avløpsrør for å ta høyde for større belastninger. Kommunal oppgave. Forsvarssektoren har eget fordrøynings-system for å håndtere overvann.				

NR. 10 UØNSKET HENDELSE: Svikt i strømforsyning					
Beskrivelse	Svikt i offentlig strømtilførsel, eller utilsiktet produksjonsstans				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet	Erfaringer og statistikk. Svikt vil påvirke både sivile og militære funksjoner i kortere perioder				
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
		x			
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse			x		
Stabilitet			x		
Materielle verdier			x		
Risikoreduserende tiltak	Nødstrøm-systemer er etablert /etableres for sårbare funksjoner innenfor planområdet.				

NR. 11 UØNSKET HENDELSE: Stråling og kjemisk påvirkning					
Beskrivelse	Negativ påvirkning fra militære installasjoner og lagre. Kan være radioaktiv stråling og elektromagnetisk stråling, påvirkning av kjemiske forbindelser				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet	God oversikt over strålingsfare ved militære installasjoner. God oversikt over forurensinger i vann og grunn				
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
			x		
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse			x		
Stabilitet			x		
Materielle verdier			x		
Risikoreduserende tiltak	Ingen spesielle				

NR. 12 UØNSKET HENDELSE: Trafikkulykker i anleggsperiode

Beskrivelse	Økt trafikk gir økt risiko for ulykker				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet	Ulykkesfrekvens på vegnettet er generelt lav. Trafikkbelastningen er lav, og forblir lav både gjennom anleggsperiode og driftsperiode. Manglende fortau/gang- og sykkelveier skaper utrygghet særlig ved tungtransport langs fylkesveier (Fv 722). Transportbehov på fylkesveiene oppstår sjeldent.				
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
			x		
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse	x				
Stabilitet			x		
Materielle verdier			x		
Risikoreducerende tiltak	Ingen spesielle				

NR. 13 UØNSKET HENDELSE: Trafikkulykker i driftsperiode					
Beskrivelse	Økt trafikk gir økt risiko for ulykker				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet	Ulykkesfrekvens på vegnettet er generelt lav. Trafikkbelastningen er lav, og forblir lav både gjennom anleggsperiode og driftsperiode. Manglende fortau/gang- og sykkelveier skaper utrygghet særlig ved tungtransport langs fylkesveier (Fv 722). Transportbehov på fylkesveiene oppstår sjeldent.				
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
			x		
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse	x				
Stabilitet			X		
Materielle verdier			x		
Risikoreduserende tiltak	Inge spesielle				

NR. 14 UØNSKET HENDELSE: Ulykker med farlig gods					
Beskrivelse	Uhell under transport av kjemiske, eksplosive og radioaktive stoffer.				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet	Begrenset kjennskap til behandling av ulike stoffer i fht drikkevannskilder, sivile funksjoner, bosteder.				
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
			x		
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse	x				
Stabilitet			x		
Materielle verdier		x			
Risikoreduserende tiltak	Forskrift om landtransport av farlig gods skal følges av enhver som har befatning med farlig gods. Forskriften definerer hva som er farlig gods, opplæring av transportører og rutiner for varsling og rapportering av uhell.				

NR. 15 UØNSKET HENDELSE: Svikt i informasjonsbehandling					
Beskrivelse	Offentlig saksbehandling og oppbevaring av informasjon som kan bli utsatt for etterretning, herunder kartinfo. Åpen IT- og telekommunikasjon kan bli «Hacket»				
Kunnskapsgrunnlag/ usikkerhet					
Sannsynlighet	Høy	Middels	Lav	Begrunnelse	
			x		
Konsekvens	Høy	Middels	Små	Begrunnelse	Risiko
Liv og helse			x		
Stabilitet		x			
Materielle verdier		x			
Risikoreduserende tiltak	Fokus på IT-sikkerhet i kommunene				

8 OPPSUMMERING AV RISIKO

Risiko for hendelser som er identifisert som aktuelle er oppsummert i tabellene under for hver av konsekvenskategoriene liv og helse, stabilitet og materielle verdier. Nummer i tabellene henviser til nummerering i analyseskjema i kapittel. Forslag til risikoreduserende tiltak er også oppsummert ved hver tabell.

8.1 Risiko for liv og helse

Tabell 5: Oppsummering av risiko for liv og helse

SANNSYNLIGHET	KONSEKVENSER FOR LIV OG HELSE			
		Små	Middels	Høy
	Høy (> 10%)		4A-C,	
	Middels (1-10%)		7	
	Lav (<1%)	11,15	6, 8	1,2,3,5,9,10,12,13,14

Nr.	Hendelse	Risikoreduserende tiltak
4 A	Brann i Forsvarets anleggsområder	Både Forsvarsbygg og entreprenørene har egne SHA ³ -rutiner og –ansvarlige. BRP ⁴ Evenes kan kalles opp av kommunene, men deres fokus er primært rettet mot flybrann. Entreprenører har eget førstelinjeansvar ved brann og skal følge avtalte rutiner. Forsvarsbygg må avtale med AVINOR og Evenes kommune om ansvar og rutiner ved brann.
4 B	Brann Forsvarets områder i driftsperiode	BRP Evenes kan kalles opp av kommunene, men deres fokus er primært rettet mot flybrann. Forsvaret er avhengig av rask respons for å sikre verdier og avgrense konsekvenser ved brann. Egen beredskap nødvendig, særlig fordi sivil brannvesen neppe vil ha tilstrekkelig responstid. Egen beredskap må være et førstelinjetiltak. Beredskap og ressurser bør koordineres med AVINOR. Sivilt /militært samarbeid må vurderes for å bedre både militær og sivil beredskap.

³ SHA- Sikkehet, helse og arbeidsmiljø
⁴ BRP – Brann, redning og Plasstjeneste

4 C	Brann sivilt	BRP Evenes kan kalles opp av kommunene, men deres fokus er primært rettet mot flybrann. Sivilt /militært samarbeid bør vurderes for å bedre både militær og sivil beredskap.
1, 2 og 3	Anslag mot sivilt naboskap	Risikovurdering vil måtte knyttes til det aktuelle trusselbildet. Generelt vil sannsynligheten for anslag være lav så lenge sikkerhetsmyndighetene ikke endrer trusselbildet.
5	Flyulykke	Flyvedlikehold følger strenge rutiner. Flytårn overvåker og styrer både sivil og militær flytrafikk. Ingen nye tiltak
7	Akuttbehov for helsetjenester	Forsvaret skal etablere egen helseberedskap/sykestue. Dette skal dekke ansatte og mannskaper på flystasjonen i driftsperioden. Det sivile samfunnet vil i liten grad bli berørt av et økt behov.
9	Svikt i offentlig avløpsanlegg	Utskifting av avløpsrør for å ta høyde for større belastninger. Kommunal oppgave. Forsvaret har eget fordrøynings-system for å handtere overvann.
12	Trafikkulykker i anleggsperiode	Ingen spesielle
13	Trafikkulykker i driftsperiode	Ingen spesielle
14	Ulykker med farlig gods	Ingen spesielle. Egen forskrift.

8.2 Risiko for stabilitet

Tabell 6: Oppsummering av risiko for stabilitet

SANNSYNLIGHET	KONSEKVENSER FOR STABILITET			
		Små	Middels	Høy
Høy (> 10%)	9			4A-C
Middels (1-10%)	6,7,8,10			
Lav (<1%)	5,11,12,13,14	15		1,2,3,

Nr.	Hendelse	Risikoreduserende tiltak
4 A	Brann i forsvarets anleggsområder	Se 9.1
4 B	Brann forsvarets områder i driftsperiode	Se 9.1
4 C	Brann sivilt	Se 9.1
1, 2 og 3	Anslag mot sivilt naboskap	Se 9.1
9	Svikt i offentlig avløpsanlegg	Se 9.1

8.3 Risiko for materielle verdier

Tabell 7: Oppsummering av risiko for materielle verdier

KONSEKVENSER FOR MATERIELLE VERDIER				
SANNSYNLIGHET		Små	Middels	Høy
	Høy (> 10%)		4A-C, 9	
	Middels (1-10%)	7,8,10	6	
	Lav (<1%)	11, 12, 13	5,14,15	1, 2, 3

Nr.	Hendelse	Risikoreduserende tiltak
4 A	Brann i forsvarets anleggsområder	Se 9.1
4 B	Brann forsvarets områder i driftsperiode	Se 9.1
4 C	Brann sivilt	Se 9.1
9	Svikt i offentlig avløpsanlegg	Svikt/overbelastning er sannsynlig, og tiltak vil bli nødvendig.
1, 2 og 3	Anslag mot sivilt naboskap	Se 9.1

6	Akutt forurensning	Fuelanlegg på lufthavn og flystasjon sikres med oppfangingsystemer og beredskapsopplegg. Forebygging av trafikkulykker med farlig gods; generell sjåføropplæring, kjøretøykontroller. Styrking brann- og redningsberedskap i kommunene bør vurderes.
---	--------------------	--

8.4 Konklusjoner

For hendelser i røde områder er risikoreduserende tiltak påkrevd, for hendelser i gule områder bør tiltak vurderes/situasjonen overvåkes, mens hendelser i grønne områder innebærer en akseptabel risiko.

8.4.1 Anleggsfasen

Brann i anleggsfasen vurderes som sannsynlig og kan potensielt være svært alvorlig, og det vil være nødvendig med tiltak blant annet i forhold til anleggshotell/-kontorer. Disse bør registreres som særskilte brannobjekter med krav til branntilsyn. Kommunalt brannvesen har ansvar for gjennomføring av forebyggende tiltak og for beredskap ved brann. Det må etableres rutiner som sikrer brannvesenet nødvendig tilgang til aktuelle brannobjekter, samt prosedyrer for egen brannberedskap og samhandling med lufthavnas brannberedskap.

Helsetjeneste, I anleggsperioden vil flere hundre mannskaper arbeide inne på flybasen. Både byggherrer, Forsvarsbygg, og entreprenører har beredskap for førstehjelp ved uhell/ulykker. SHA-rutiner er godt innarbeidet og erfaringsmessig er det få hendelser som vil være avhengig offentlige helsetjenester. Forsvarsbygg vil vurdere hvordan behovet kan håndteres i samarbeid med kommunens helsetjeneste.

SVikt i avløpsanlegg kan forekomme, pga kapasitet og tilstand på kommunalt avløpsanlegg. Forsvarssektoren vurderer fortløpende egen beredskap/reserveløsningsrutinedringer for å unngå at situasjonen medfører utilsiktede utslipp. Avløpsledningsnett skal også håndtere overvann. Forsvarsbygg vil gjennomføre interne tiltak på flystasjonen for håndteing av overvann, og slik at dette ikke skal belaste avløpsnettet.

8.4.2 Driftsfasen

Det er behov for avklaring av ressursbehov, ansvarsfordeling og rutiner ved brann. Avklaring av ansvar og rutiner er nødvendig både i forhold til både brannforebygging og beredskap ved brann. Flystasjonen er avstengt for å hindre uautorisert personell adgang. Kommunens brannsjef og brannvesen har formelt ansvar for slukking, men i praksis vil det kunne være begrensninger i hvilket sivilt mannskap som er tilgjengelig for slukking og redning, grunnet organisatoriske forhold i kommunale brannvesen. Ikke minst er kommunenes brann og redningstjenester sårbare ved samtidige hendelser. (ROS –analyse Evenes, Lødingen og Tjeldsund kommuner, 2013). Tilsvarende vil også gjelde for øvrige sivile nødetater. Forsvaret og AVINOR bør samordne ansvarsforhold, beredskap og rutiner knyttet både til brann og redning innenfor lufthavn og flystasjon.

Helsetjeneste. I driftsperioden vil opptil 800 personer ha sin arbeidsplass på flystasjonen, og både vernepliktige (ca 300 personer) og innpendlende personale (i størrelsesorden 150 – 200 personer) vil også være bosatt i Forsvarets anlegg. Disse vil også ha behov for helsetjenester, men ikke nok til å fylle f.eks. en legehjemmel. Forsvaret bør avtale et samarbeid med kommunen(e) for å dekke behovet. Tilleggsbehovet ansees likevel som lite,

med bakgrunn i erfaringer fra SHA-arbeid og -rutiner som er innarbeidet både for anleggs- og driftssituasjonen.

I driftsfasen er risiko for forurensninger i hovedsak knyttet til utslipp fra virksomheten som foregår på basen. I hovedsak er dette knyttet til håndtering av fuel og andre oljeprodukter. Risiko for uønskede hendelser omfatter systemsvikt, rutinesvikt mv. som medfører at oppfangingsystemer ikke fungerer eller at disse ikke har tilstrekkelig kapasitet. Dette kan føre til spredning i miljø og gi potensiell langvarig/permanent forurensning. Det finnes i dag oppsamlingsutstyr for oljeutslipp på stasjonen, og det er etablert beredskap for å fange opp akutte utslipp.

Svikt i avløpsanlegg blir som tilsvarende i anleggsperioden.

Det er generelt god kapasitet på veinettet både før, under og etter gjennomføring av tiltak. Det er lav ulykkesfrekvens på det lokale veinettet. Økning i antall ulykker som følge av tiltaket forventes å være liten. Det er ingen steder langsmed aktuelle strekninger av E10 som etter Statens vegvesens definisjon er registrert som ulykkespunkt eller -strekning. Generelt vil det være økt risiko knyttet til ferdsel i veibanen med økte trafikkmengder.

8.4.3 Samordnet beredskapsplanlegging

Forsvaret beredskap på flystasjonen er i utgangspunktet beregnet for å dekke Forsvarets behov. I Norge er det imidlertid praksis at militære ressurser stilles til rådighet for sivile myndigheters ivaretagelse av samfunnsikkerheten, avhengig av sivile myndigheters behov i en krisesituasjon. Totalforsvarskonseptet og Instruks for Forsvarets bistand til politiet er eksempler på dette.

Det er et tydelig skille mellom hvordan beredskapsarbeid skal etableres internt på flystasjonen og hvordan beredskapsarbeid drives utenfor flystasjonen. Dette følger av hva som er primærhensikten med beredskapsarbeidet, og at det er forskjellige myndigheter som er ansvarlig for beredskapsarbeid innenfor og utenfor flystasjonen. I praksis vil imidlertid en alvorlig situasjon knyttet til aktiviteter inne på flystasjonen kunne påvirke de sivile omgivelser. En alvorlig sivil hendelse vil også kunne ha konsekvenser for driften av basen, og medføre ønske om hjelp fra militære ressurser.

For å kunne være tilstrekkelig forberedt på å håndtere uønskede hendelser, er det nødvendig med et tettere samarbeid mellom kommunen og andre sivile beredskapssetater, samt Forsvaret som en dominerende samfunnsaktør på Evenes. Dette samarbeidet bør være systematisk med tydelig kommunal ledelse og omfatte en systematisk vurdering av aktuelle risiko- og sårbarhetsforhold, felles beredskapsplanlegging og felles beredskapsøvelser iht. forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Sikkerhetsklarering av sentrale personer i kommunal administrasjon til adekvat nivå vil være nødvendig for å kunne gjennomføre et tilstrekkelig samordnet beredskapsarbeid. En slik sikkerhetsklarering bør, i tillegg til toppledernivå i kommunens sentrale administrasjon, omfatte minimum brannsjef.

8.4.4 Anbefalinger

Det er i analysen identifisert enkelthendelser hvor det er nødvendig med gjennomføring av risikoreduserende tiltak. Forsvarsbygg og Forsvaret har ansvar for å gjennomføre risikoreduserende tiltak knyttet til risikoforhold i utbygging og drift av stasjonen. Kommunalt

brannvesen har et særlig ansvar for brannforebygging og slukking. Enkelthendelser og aktuelle tiltak er omtalt i analysen.

ROS – analysen har identifisert et særskilt behov for samordning og oppfølging av lokalt beredskapsarbeid, og det gis noen anbefalinger knyttet til videre arbeid:

- Aktuelle personer i Evenes kommune sikkerhetsklarerer til tilstrekkelig nivå.
- Ansvarlig for dette er Evenes kommune i samarbeid med beredskapsavdelingen hos Fylkesmannen.
- Evenes kommune må ha et forsterket fokus på sin rolle i beredskapsarbeidet, herunder etablere og oppdatere planverk knyttet til sektorene, og supplere den kommunedekkende ROS – analysen. Det vises også til forskrift om kommunal beredskapsplikt, som angir kommunes rolle og ansvar i beredskapsarbeidet.
- Det er behov for et tydelig fokus på samordning mellom alle aktører med beredskapsansvar. Evenes kommune bør, med bakgrunn av de oppgaver kommunen har i beredskapsarbeidet, sørge for at beredskapsarbeidet er tilstrekkelig samordnet.

9 VEDLEGG

VEDLEGG 1 – sjekkliste for identifisering av uønskede hendelser (bearbeidet versjon av sjekkliste i vedlegg 5 til DSBs veileder for ROS-analyser 2017).

	UØNSKEDE HENDELSER	AKTUELL?		
		Ja - vurderes i kap. 4.	Nei (begrunnes her)	
Naturhendelser	Ekstremvær			
	Storm og orkan		X ikke vurdert	
	Lyn- og tordenvær		X ikke vurdert	
	Flom			
	Flom i sjø og vassdrag		X Ikke aktuelt	
	Urban flom/overvann		X ikkeaktuelt	
	Stormflo		Xikke aktuelt	
	Skred			
	Skred (kvikkleire, jord, sten, fjell, snø)		xikke aktuelt	
	Skog- og lyngbrann			
	Skogbrann			
	Lyngbrann			
	Andre uønskede hendelser	Transport		
Større ulykker (veg, bane, luft, sjø)		x		
Næringsvirksomhet/industri				
Utslipp av farlige stoffer		x		
Akutt forurensning		x		
Brann, eksplosjon i industri (tankanlegg, oljeterminal, LNG-anlegg, raffineri)		x		
Brann				
Brann i transportmiddel (veg, bane, luft, sjø)				
Brann i bygninger og anlegg (sykehus, sykehjem, skole, barnehage, idrettshaller/tribuneanlegg, asylmottak, fengsel/arrest, hotell, store		x		

	arbeidsplasser, verneverdig/fredet kulturminne)		
	Eksplasjon		
	Eksplasjon i industrivirksomhet		
	Eksplasjon i tankanlegg	x	
	Eksplasjon i fyrverkeri- eller eksplosivlager	x	
	Svikt i kritiske samfunnsfunksjoner/infrastrukturer		
	Dambrudd		X ikke aktuelt
	Distribusjon av forurenset drikkevann		
	Bortfall av energiforsyning	x	
	Bortfall av telekom/IKT		
	Svikt i vannforsyning	x	
	Svikt i avløpshåndtering/ overvannshåndtering	x	
	Svikt i fremkommelighet for personer og varer		X Ikke aktuelt
	Svikt i nød- og redningstjenesten	x	

10 KILDER

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. 2017. Samfunnssikkerhet i kommunens planlegging – metode for risiko- og sårbarhetsanalyse i planleggingen. Veileder.

Direktoratet for byggkvalitet. 2017. Byggteknisk forskrift (TEK17). Kapittel 7 Sikkerhet mot naturpåkjenninger.

**Forsvarsbygg er et statlig
forvaltnings-
organ underlagt
Forsvarsdepartementet.
Vi utvikler, bygger, drifter og
avhender eiendom for
forsvarssektoren.**

Postboks 405 sentrum
0103 Oslo
Telefon: 815 70 400
www.forsvarsbygg.no

